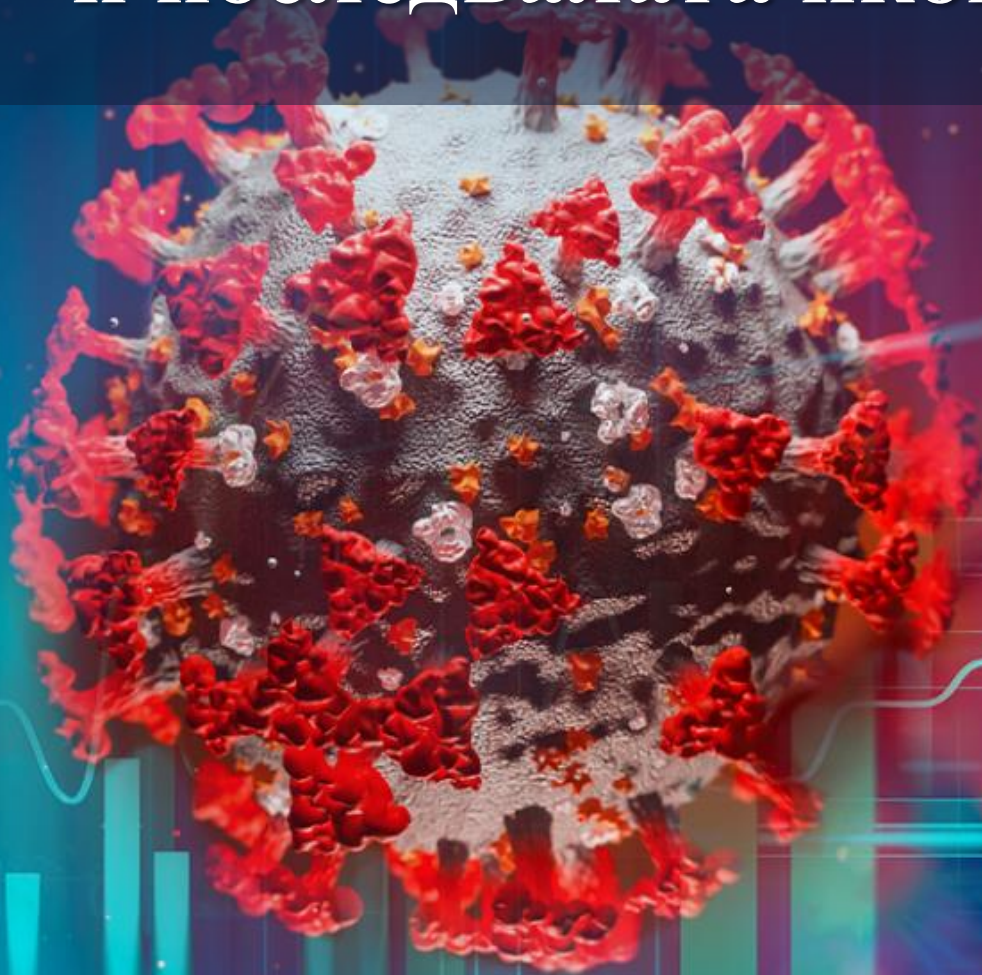

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Висше училище
по застраховане
и финанси

Мартин Наков

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Икономически аспект на мерките

Година	Държавни разходи в КФП, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	БВП в КФП, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	Коефициент на еластичност (ДР - фактор; БВП - резултат)	Коефициент на еластичност (ДР - резултат; БВП - фактор)
2010	26 755	1,042	4,241	74 407	1,019	1,947	0,978	1,023
2011	26 867	1,004	0,415	80 682	1,084	8,433	1,080	0,926
2012	27 828	1,036	3,580	82 209	1,019	1,893	0,984	1,017
2013	30 418	1,093	9,306	81 919	0,996	-0,353	0,912	1,097
2014	32 482	1,068	6,786	83 857	1,024	2,366	0,959	1,043
2015	34 685	1,068	6,781	89 333	1,065	6,530	0,998	1,002
2016	32 494	0,937	-6,315	95 092	1,064	6,447	1,136	0,880
2017	34 471	1,061	6,083	102 308	1,076	7,588	1,014	0,986
2018	39 516	1,146	14,635	109 695	1,072	7,220	0,935	1,069
2019	45 200	1,144	14,384	118 669	1,082	8,181	0,946	1,057
Средна аритметична		1,060	5,990	x	1,050	5,025	0,994	1,010
Коефициент на корелация			0,943	Вид на еластичността на връзката			К < 1, отрицателна	К > 1, положителна

За периода
2010 – 2019 г.

Средногодишна
инфлация

1,620%

Средногодишен
реален
икономически
растеж

3,405%

Таблица 1. Анализ на връзката между държавните разходи и brutния вътрешен продукт на Република България

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Икономически аспект на мерките

Година	Държавни приходи в КФП, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	БВП в КФП, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	Коефициент на еластичност (ДП - фактор; БВП - резултат)	Коефициент на еластичност (ДП - резултат; БВП - фактор)
2010	23 933	0,956	-4,426	74 407	1,019	1,947	1,066	0,938
2011	25 378	1,060	6,040	80 682	1,084	8,433	1,023	0,978
2012	27 469	1,082	8,241	82 209	1,019	1,893	0,941	1,062
2013	28 977	1,055	5,489	81 919	0,996	-0,353	0,945	1,059
2014	29 409	1,015	1,491	83 857	1,024	2,366	1,009	0,991
2015	32 200	1,095	9,488	89 333	1,065	6,530	0,973	1,028
2016	33 959	1,055	5,466	95 092	1,064	6,447	1,009	0,991
2017	35 316	1,040	3,996	102 308	1,076	7,588	1,035	0,967
2018	39 651	1,123	12,274	109 695	1,072	7,220	0,955	1,047
2019	44 049	1,111	11,090	118 669	1,082	8,181	0,974	1,027
Средна аритметична		1,059	5,915	x	1,050	5,025	0,993	1,009
Коефициент на корелация			0,987	Вид на еластичността на връзката			К < 1, отрицателна	К > 1, положителна

За периода
2010 – 2019 г.

Средногодишна
инфлация

1,620%

Средногодишен
реален
икономически
растеж

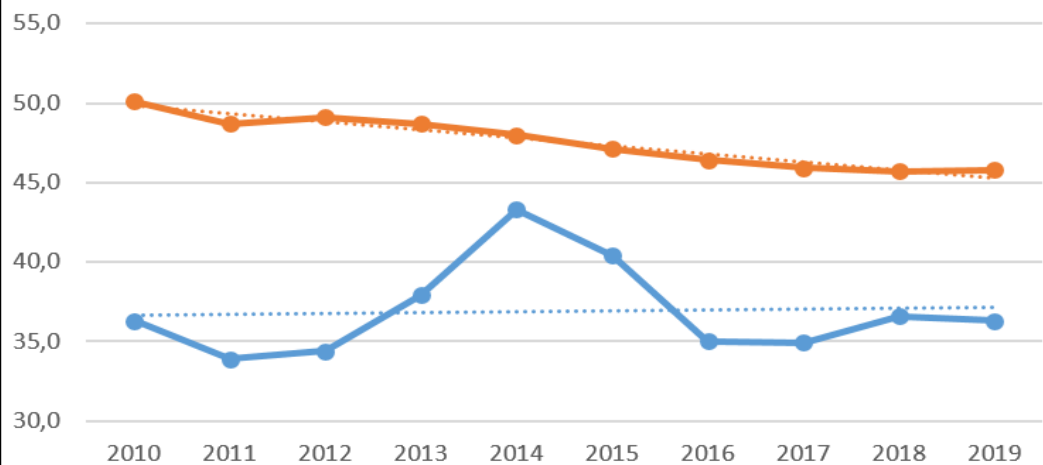
3,405%

Таблица 2. Анализ на връзката между държавните приходи и brutния вътрешен продукт на Република България

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

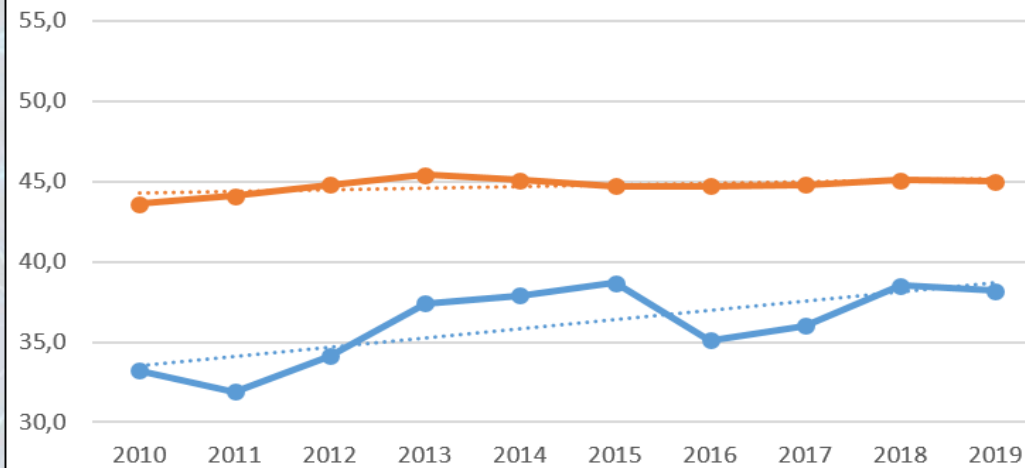
Икономически аспект на мерките

Публични разходи на **България** и на **ЕС - 28**
като дял от БВП, %

Графика 1. Динамика на публичните разходи

Публични приходи на **България** и на **ЕС - 28**
като дял от БВП, %

Графика 2. Динамика на публичните приходи

Увеличаване
на дела на
публичните
разходи

Осигуряване на
дългосрочен и
стабилен
икономически растеж

Увеличаване на
дела на
публичните
приходи

Финансиране на
ключови
публични
блага

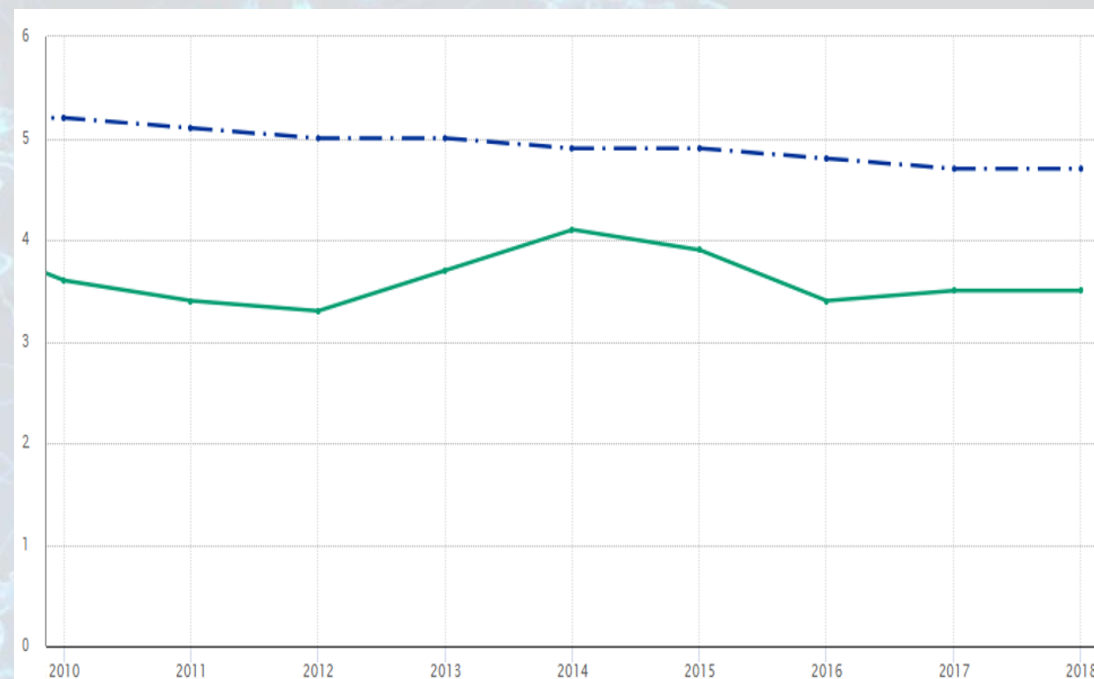
Повишаване на
жизнения
стандарт
на населението

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Социален аспект на мерките

Година	Държавни разходи за образование, млн. лв.	Абсолютен прираст, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	Дял в общите държавни разходи, %	Дял в БВП, %
2010	2 678	-160	0,94	-5,62%	10,01%	3,60%
2011	2 655	-23	0,99	-0,86%	9,88%	3,29%
2012	2 799	144	1,05	5,42%	10,06%	3,40%
2013	3 088	288	1,10	10,30%	10,15%	3,77%
2014	3 271	183	1,06	5,94%	10,07%	3,90%
2015	3 118	-153	0,95	-4,67%	8,99%	3,49%
2016	3 185	66	1,02	2,12%	9,80%	3,35%
2017	3 527	342	1,11	10,74%	10,23%	3,45%
2018	3 990	464	1,13	13,15%	10,10%	3,64%
2019	4 512	522	1,13	13,09%	9,98%	3,80%
2020	4 824	312	1,07	6,90%	10,30%	3,80%
2021	5 642	818	1,17	16,96%	10,74%	4,53%

Таблица 3. Динамика на държавните разходи за образование на България

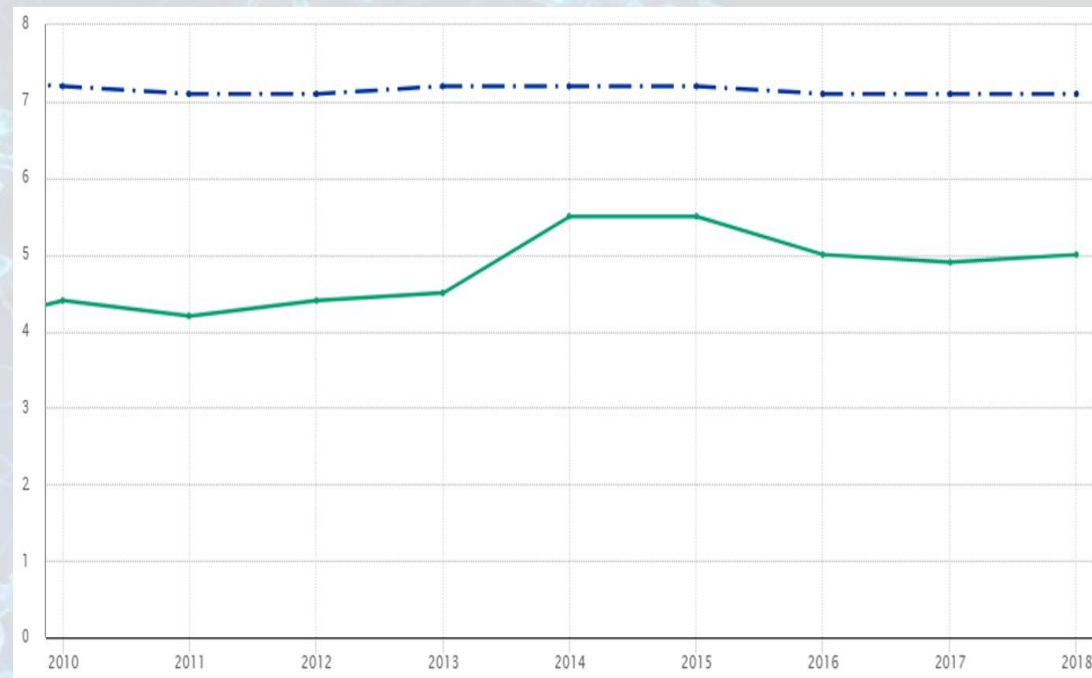
Графика 3. Тенденция в развитието на държавните разходи за образование на България и на ЕС 28 като дял от БВП

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Социален аспект на мерките

Година	Държавни разходи за здравеопазване, млн. лв.	Абсолютен прираст, млн. лв.	Темп на растеж, пъти	Темп на прираст, %	Дял в общите държавни разходи, %	Дял в БВП, %
2010	3 001	366	1,14	13,91%	11,22%	4,03%
2011	3 248	247	1,08	8,22%	12,09%	4,03%
2012	3 303	56	1,02	1,71%	11,87%	4,02%
2013	3 540	237	1,07	7,18%	11,64%	4,32%
2014	3 986	445	1,13	12,58%	12,27%	4,75%
2015	3 972	-14	1,00	-0,36%	11,45%	4,45%
2016	4 062	91	1,02	2,28%	12,50%	4,27%
2017	4 355	293	1,07	7,21%	12,63%	4,26%
2018	4 834	478	1,11	10,98%	12,23%	4,41%
2019	5 382	548	1,11	11,34%	11,91%	4,54%
2020	5 755	373	1,07	6,93%	12,29%	4,53%
2021	6 453	698	1,12	12,13%	12,28%	5,18%

Таблица 3. Динамика на държавни разходи за здравеопазване на България

Графика 4. Тенденция в развитието на държавните разходи за здравеопазване на България и на ЕС 28 като дял от БВП

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Екологичен аспект на мерките

Икономически растеж - дългосрочен процес на разширяване на потенциалните възможности на съвкупното производство

Брутен вътрешен продукт

Economic Growth vs. Economic Development

Икономическо развитие - многоизмерен процес, включващ големи промени в социалната структура, нагласите на населението и националните институции, намаляване на неравенството и заличаване на бедността

Индекс на човешко развитие

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Екологичен аспект на мерките

Място по ИЧР в света	Държава	Индекс на човешко развитие	Темп на прираст на реалния БВП, %
1	Норвегия	0,957	0,9
2	Ирландия	0,955	5,9
2	Швейцария	0,955	1,1
4	Хонконг	0,949	-1,2
4	Исландия	0,949	2,6
6	Германия	0,947	0,6
7	Швеция	0,945	1,4
8	Австралия	0,944	1,9
8	Нидерландия	0,944	1,7
10	Дания	0,940	2,9
Средно аритметично		0,949	1,8

Таблица 5. Първите 10 държави в света по индекс на човешко развитие за 2019 г.

Място по ИЧР в света	Държава	Индекс на човешко развитие	Темп на прираст на реалния БВП, %
189	Нигер	0,394	5,9
188	Централна африканска република	0,397	3,0
187	Чад	0,398	3,0
185	Южен Судан	0,433	0,9
185	Бурунди	0,433	1,8
184	Мали	0,434	4,8
182	Буркина Фасо	0,452	5,7
182	Сиера Леоне	0,452	5,5
181	Мозамбик	0,456	2,3
180	Еритрея	0,459	3,8
Средно аритметично		0,431	3,7

Таблица 6. Последните 10 държави в света по индекс на човешко развитие за 2019 г.

България,
2019 г.

Място по ИЧР
в света
56

Индекс на
човешко
развитие
0,816

Икономически
растеж
3,7%

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Каква е истинската цена на богатството ни?

Добиваме все повече ресурси,
произвеждаме все повече стоки,
предоставяме все повече услуги,
емитираме все повече пари,
ставаме все по-богати.

**Но какво жертваме в името на
богатството?**

Може би бъдещето си...

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Източници на информация

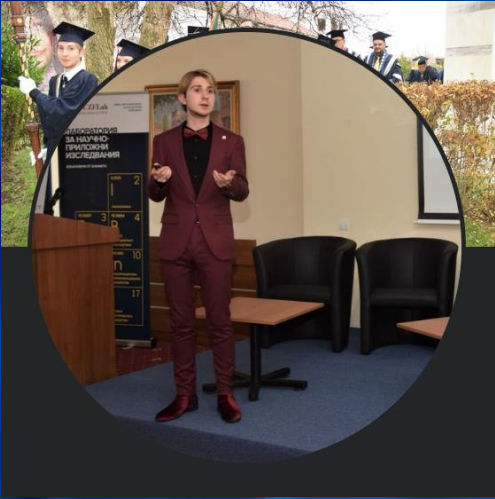
References

1. **Георгиева, М.** *Обща теория на статистиката*. Издателство „Мартилен“ – София, 2016 г.
2. **Димитров, Гр.** *Здравно осигуряване – организация, практики, проблеми*. Издателство „Свети Григорий Богослов“ – София, 2009 г.
3. **Добрева, Ю.** *Устойчиво развитие на икономиката – проблеми и перспективи*. Издателство „Свети Григорий Богослов“ – София, 2016 г., стр. 49 – 51
4. **Йорданова, Е.** *Обща икономическа теория*. Издателство „Дионис“ – София, 2009 г., стр. 145
5. **Каменарова, М. и Георгиева, Кр.** *Икономически и финансов анализ и контрол*. Издателство „Аква Адвертайзинг“ ЕООД – София, 2016 г.
6. **Николов, Г.** *Статистика*. Издателство „Свети Григорий Богослов“, София – 2011 г., стр. 158 – 172
7. **Стоичкова, О. и Китанов, Я.** *Макроикономика*. Издателство „Свети Григорий Богослов“ – София, 2010 г., стр. 178
8. **Христов, М.** *Основи на финансите*. Издателство „Свети Григорий Богослов“ – София, 2013 г.
9. **Христов, М.** *Публични финанси*. Издателство „Свети Григорий Богослов“, София – 2013 г., стр. 123 – 138 и стр. стр. 199 – 206
10. **Христосков, Й.** *Реформите в социалното осигуряване – предизвикателства и решения*. Издателство „Свети Григорий Богослов“ – София, 2010 г.

Notes

1. **Наков, М.** Статия на тема „Приложение и значение на информационната и кибер сигурността за икономиката на знанието“. Списание „Пари и култура“, 2020 г., брой 2 (<https://drive.google.com/file/d/1dOy92YBg5lcBLBQXYy60EwHvmrpKaX6x/view>)
2. **Todaro, M. P. and Smith, S. C.** *Economic Development*. Harlow: Addison Wesley – 2009 ([https://www.edb.gov.hk/attachment/en/curriculum-development/kla/pshe/references-and-resources/economics/Economic%20Growth%20and%20Development\(File%205.2\).pdf](https://www.edb.gov.hk/attachment/en/curriculum-development/kla/pshe/references-and-resources/economics/Economic%20Growth%20and%20Development(File%205.2).pdf))
3. <https://www.minfin.bg/bg/statistics/13>
4. <https://www.minfin.bg/bg/1411>
5. <https://www.minfin.bg/bg/1408>
6. <https://www.minfin.bg/bg/1234>
7. <https://www.minfin.bg/bg/247>
8. <https://www.infograf.bg/dictionary/31>
9. <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
10. <http://hdr.undp.org/en/data#>
11. https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPC@WEO/OEMD/C/ADVEC/WEOWORLD/GUY/SSD/ISL/HKG/SGP/NER

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Мартин Наков

martin.aleksandrov.nakov@gmail.com

Ще се радвам да споделите Вашите *въпроси* и *коментари*! 😊

Икономически, социални и екологични мерки за справяне с пандемията от Covid-19 и последвалата икономическа криза

Висше училище
по застраховане
и финанси

Благодаря Ви за вниманието!

Мартин Наков